

'Er gebeurde zo verschrikkelijk veel die eerste tijd'

Mijn hoofd tolde

Anita Verheggen ontving tijdens Eurosonic Noorderslag de Veer 2024. De jaarlijkse industrieprijs van Buma Cultuur viel haar ten deel vanwege haar vele verdiensten voor de muzieksector. Op 15 maart ging zij formeel met pensioen, al denkt ze er niet over om te stoppen met haar activiteiten. Hoe kijkt zij terug op haar 33-jarige carrière bij de Ntb/Kunstenbond?

Beleidsmedewerker, belangenbehartiger, bestuurder, vakbondsvrouw, commissielid: in welke hoedanigheid zet Anita Verheggen zich niet in voor muzikanten? Voor Sena coördineert zij het sociaal-cultureel beleid en organiseert zij activiteiten voor het Dutch Performers House.

Ondanks haar pensioen en haar binnenkort aflopende mandaat bij Sena peinst ze er niet over om achter de geraniums te gaan zitten: 'Zolang ik gezond ben en dit leuk vind wil

ik actief blijven.' Dat geldt ook voor haar bestuurswerk bij de Dutch Jazz Competition, stichting JazzNL en het Nationaal Jeugd Jazz Orkest (NJJO). Allemaal projecten die vanuit de Ntb/Kunstenbond zijn gestart en die zij vrijwillig doet.

Tijdens haar school- en studententijd in Amsterdam drumde ze zelf in diverse bandjes, louter voor de lol. 'Mensen vonden het vreemd, een vrouw achter het drumstel, dus ik werd vaak met Moe Tucker van The Velvet Underground vergeleken. Ik las dat zij mocht meespelen omdat zij als enige een drumstel had, dus of dat nou zo'n compliment was...'

Via een dispuutgenoot rolde ze in een bestuursfunctie bij het Algemeen Cultureel Centrum van de VU. 'We moesten lunchpauzevoorstellingen

in het hoofdgebouw organiseren. De eerste was met Jango Edwards, die de boel volledig op zijn kop zette. Ik was meteen gegrepen, dacht: dit is veel leuker dan mijn geschiedenisstudie. In dat cultuurcentrum werden allerhande cursussen gegeven, ik heb daar ontzettend veel geleerd en zo'n acht jaar van alles lopen organiseren. In combinatie met een aantal opleidingen in het cultureel werk die ik volgde was dat de perfecte aanloop naar mijn werk voor de Ntb/Kunstenbond.'

Hoe ging het met je studie?

'Ik vind geschiedenis nog steeds leuk, maar het werd enorm oninteressant gebracht. Toen ik voor een tentamen zakte op een verkeerd jaartal voor de Slag bij het Teutoburgerwoud, dacht ik: nee, dit is het niet. Dat organiseren paste gewoon beter bij me.

Na die acht jaar heb ik een tijdje betaald cultureel werk gedaan en vrijwilligerswerk bij de GRAP, Groepenraad Amsterdamse Popmuziek. Festivals organiseren waar Amsterdamse bands konden optreden. Subsidies binnenslepen, geen sinecure, maar het lukte ons wel.

tekst: Jimmy Tigges
fotografie: Minke Faber

Als GRAP-voorzitter had ik een groot popnetwerk opgebouwd door heel Nederland. De Ntb/Kunstenbond haalde mij binnen om popleden te werven. De bond was op dat moment vooral gericht op de klassieke sector. Het was totaal anders dan wat ik daarvoor had gedaan. We zaten op een kantoor aan de Herengracht. Maurice Ferares, hij is 101 geworden, had de leiding. Een visionaire, charismatische man. Bij de GRAP zaten we nog te discussiëren of de cd's net zo'n goede geluidskwaliteit hadden als lp's, maar Maurice Ferares had het al over streaming. In 1991. "Meisje, over zóveel jaar komt de muziek uit de lucht", zei hij tegen mij. Ik kon mij daar niks bij voorstellen, maar hij had zich daar al helemaal in verdiept.

Ik moest zijn essay 'Toegestane uitplundering' lezen, over wurgcontracten, boekingskantoren die artiesten uitbuiten, en over corruptie bij het Arbeidsbureau in Amsterdam bij het bemiddelen van artiesten op de Holland-Amerikalijn. Dat soort dingen. Ik vergezelde hem bij onderhandelingen over een landelijk platencontract voor Nederlandse artiesten. Daar heb ik veel van geleerd, want er werd over iedere puntkomma eindeloos gediscussieerd. Ferares kon heel radicaal zijn. Dan kwam een artiest met zo'n platencontract aanzetten en oordeelde hij: "Onaanvaardbare bepalingen, niet tekenen!" Maar die artiest wilde weten wát er mis was en hoe hij een beter contract kon krijgen. Ik ben toen

advies gaan geven, zo werd gaandeweg een contractpraktijk op poten gezet.

De Ntb had in die tijd veel amusementskunstenaars als lid, circusartiesten en schnabbelaars in restaurants. Zij zaten bij de vakgroep Lichte Muziek en Artiesten die ik moest begeleiden. En ik moest dus die popmuzikanten binnenhalen.'

Is dat gelukt?

'Ik vind van wel, ja. Ik ben andere publiciteit gaan genereren. Ik liet iemand van die Rietveld-mensen van de GRAP een folder ontwerpen en ben overal contacten gaan leggen. Intussen kwam ik ook midden in de richtingenstrijd van de jazz terecht. De Ntb/Kunstenbond had aardig wat jazzleden die Maurice benaderden. Boze musici die van het conservatorium afkwamen en geen subsidie konden krijgen. Als je niet op een door de Stichting Jazz in Nederland goedgekeurde lijst stond had je daar gewoon geen recht op.

Die musici vroegen ons hun acties

te ondersteunen, daar werd ik ook meteen op gezet. Zo leerde ik mensen kennen met wie ik dingen ben gaan organiseren, zoals Peter Guidi, een echte activist. Hij runde de jazzafdeling bij Muziekschool Amsterdam. Met hem heb ik tot zijn dood samengewerkt.

Samen hebben wij een Euro Big Band samengesteld waarmee we zijn gaan optreden in het Europees Parlement in Straatsburg. Een actie om Europees geld voor Europese jazz binnen te halen. Maurice Ferraris vond dat prachtig.

Via contacten van Maurice werden er gesprekken georganiseerd met Nana Mouskouri, destijds hoofd van het cultuurgebeuren van het Europees Parlement.

Peter nam jonge talenten mee van Muziekschool Amsterdam en ook goeie muzikanten als Eric Vloeimans en Jesse van Ruller speelden mee. Uit alle landen hebben we mensen verzameld om mee te spelen, Peter heeft zich suf zitten bellen. Zulke acties zijn nodig om reuring te creëren, dat kun je als vakbondswerker nooit zelf.

Als ik terugkijk op die 33 jaar, is dat de rode draad van wat er allemaal ontstaan is in de loop der tijd. Ik hoef niet te proberen om mensen te laten staken voor iets, want musici willen spelen. Bovendien willen die hun werkgever of opdrachtgever niet tegen zich in het harnas jagen. Als vakbondswerker moet je voorzichtig opereren. Goed luisteren naar iedereen, niet

Alexander Beets (Fontys Rockacademie, Raad van Toezicht Buma/Stemra) over Anita

'Als vakbondsvrouw heeft zij altijd de positie van de maker centraal gesteld'

'Haar grote verdienste is dat haar uitgangspunt altijd de gagenorm is geweest'

'Al die initiatieven die de sector – van jazz en pop tot klassiek en wereldmuziek – ondersteunen, hebben de infrastructuur een enorme boost gegeven. Duizenden makers hebben daar profijt van gehad'

Will Maas (Ntb/Kunstenbond en VCTN) over Anita

'Zij heeft zich het vuur uit de sloffen gelopen en de deur platgelopen bij het FPK, bij producenten, cbo's, ambtenaren, ministeries, etc. Ze heeft zóveel voor de maker betekend'

'Ze heeft een groot gevoel voor rechtvaardigheid en geeft nooit op, blijft in contact met mensen die iets zouden kunnen doen voor de makers'

te ver voor de troepen uitlopen. En tegelijkertijd mensen vinden met goede ideeën en initiatieven die net dat stapje meer wel willen zetten en samen met jou al die dingen willen organiseren.'

En dat lukte dus?

'Ik denk omdat ik uit een werkgebied kwam waar het samen organiseren normaal was, terwijl de Ntb/Kunstenbond in 1991 juist in die vakbondssfeer van cao's en jaarcontracten zat. Er was ook veel juridisch werk hè. Een belangrijk instrument van de Ntb/Kunstenbond is dat je juridische stappen kunt zetten tegen wanbetalers en principezaken kunt voeren.

In mijn eerste jaar kreeg ik twee kort gedingen aan mijn broek vanwege een artikel in *Muziekwereld*. Er was een boekingskantoor failliet gegaan, veel artiesten hadden niet betaald gekregen. Een aantal kantoomedewerkers was daarna voor zichzelf begonnen en kwam met dezelfde shitcontracten op de proppen. Daar heb ik over geschreven in *Muziekwereld* dat een 'Alvorenslijst' had. Daarin stond: 'Alvorens je een contract tekent bij het boekingskantoor x of y, neem contact op met het bondsbureau.' Daar stonden die nieuwe kantoren ook allemaal op. Wij wilden muzikanten waarschuwen: dit is dat zootje dat de boel failliet heeft laten gaan, de boekhouding in de open haard heeft gegoooid en gewoon weer een doorstart maakt, dus kijk uit. Er was meteen

Arriën Molema (BAM! Popauteurs) over Anita

'Ze is een voortrekker in het genereren van meer aandacht voor popmuziek en popmuziekbeleid'

'Alles komt bij haar uit een enorme gedrevenheid. Ik heb het zelf nooit meegemaakt, maar ze kan ook goed boos worden. Dat is nodig af en toe, het gaat wel over het leven en de passie van mensen. Dat vind ik mooi om te zien'

Ben van den Dungen (Bimpro) over Anita

'Ze zit niet vast aan dogmatisch denken, is creatief en sociaal ingesteld'

'Een spin in het web, die er voor iedereen staat. Niet alleen voor de industrie en de politiek. Dat maakt haar heel bijzonder'

een kantoor dat ons daagde om te rectificeren.

Ondanks alle getuigenverklaringen van gedupeerde muzikanten vond de rechter de belangen van die nieuwe kantoren groter dan van de artiesten. Toen het FNV-magazine ons artikel gedeeltelijk overnam werd daar opnieuw een kort geding over aangespannen. Ook dat verloren we.

Die Alvorens-lijst had een reputatie, daar wilden mensen niet op staan. Ik vond het een goed middel, want je staat machteloos als zzp'er, als iemand er met je poet vandoor gaat.

Mijn hoofd tolde, er gebeurde zo verschrikkelijk veel die eerste tijd. Binnen drie weken werd ik al de haven ingestuurd om een operaschip op te sporen. De man die dat schip runde had de artiesten niet betaald. Die incassozaak had de Ntb/Kunstenbond gewonnen, maar die man was nergens te vinden. De deurwaarder moest dat schip aan de ketting leggen. Uiteindelijk is dat gelukt en hebben we dat achterstallige geld kunnen verdelen onder de gedupeerden.'

Hoe ging het verder?

'Samen met de musici heb ik een werkgroep Jazz en een werkgroep Pop opgestart, waaruit allerlei ideeën voortkwamen. Zoals de Dutch Jazz Competition, een grote landelijke competitie waarin musici zich in de kijker konden spelen. Met medewerking van Buma Cultuur, het Paradiso Productiehuis, de NPO en het North Sea Jazzfestival hadden we dat in no time op poten.

Met Peter Guidi heb ik het NJJO opgericht. Dat heeft inmiddels een behoorlijke reputatie. Bij een optreden van de huidige latin-editie In het Bimhuis liepen mensen de polonaise door de zaal, dat zie je daar ook niet elke dag.

Muzikant Cees Schrama vroeg mij te participeren in de lobbygroep Jazz op 6. Ons bod op een vrijkomende etherfrequentie waarop we NL Jazz wilden laten uitzenden schoot net tekort. Bij die actie ontmoette ik Alexander Beets met wie ik de Jazzdag (tegenwoordig InJazz), het internationale Laureatenfestival en het Nationaal Podiumplan heb opgezet.

Jarenlang heb ik met diverse popmuzikanten nagedacht over een goed werkende, politiek aanvaardbare subsidieregeling. Pas een jaar of zeven geleden kon de Upstream: Music-regeling van de grond komen, mede dankzij sociaal-cultureel geld van Sena.

Analoog aan het Sena Muziekproductiefonds stelden wij een systeem voor, waarbij de ontvanger na twee jaar een deel moet terugbetalen. Juist dat lening-verhaal maakte het voor de

politici in de Tweede Kamer aanvaardbaar. Die waren namelijk boos dat het Fonds Podium Kunsten popgroep De Staat een 4-jarige subsidie had gegeven van tweeëneenhalve ton per jaar. Grappig dat dat dus eigenlijk de deur heeft geopend voor de Upstream-regeling.

Gelukkig is er een kentering gaande in de politiek. Langzamerhand

erkent men dat popmuziek ook een kunstvorm is die je kunt subsidiëren. Dat wordt hoog tijd, want uit het door ons geïnitieerde inkomensonderzoek *Pop, wat levert het op?* bleek dat popmusici het minst betaald krijgen bij de gesubsidieerde podia.'

Hoe reageerde de popsector daarop?

'Wij vonden dat er aan subsidies voor

podia en festivals een minimumgage voor optredende artiesten moest worden gekoppeld. Aanvankelijk waren al die poppodia met die goed betaalde directeuren daar woest over. Bij de Eurosonic-panels zaten allerlei boze zaaleigenaren en festivalorganisatoren. Ze kregen via Sena subsidie, opgebracht door muzikanten, maar wilden zelf de hoogte van de gages bepalen. Verleden jaar hoorde ik voor het eerst de directeur van het Patronaat in zo'n panel zeggen: "Ik zie wat er betaald wordt aan muzikanten en schaam mij rot". Die popmusici worden zo afgeknepen, daarom vind ik zo'n regeling ontzettend belangrijk.

De Upstream-regeling die wij namens Sena met OCW en het FPK hebben uit onderhandeld werkt tot op heden goed. De staatssecretaris heeft zelfs nog geld bijgepast, zodat er nu acht ton per jaar beschikbaar is. Een zeer gevarieerd gezelschap maakt daar gebruik van. En het is acceptabel voor de Tweede Kamer. De toekomst van de regeling is ongewis, maar dat geldt voor de hele cultuursector. Ik ben blij dat in elk geval is aangetoond, ook met het Nationaal Podiumplan, dat het kan en dat mensen ook keurig hun lening terugbetalen. Je moet niet alleen het bestaande systeem bekritisieren, maar ook alternatieven organiseren.'

Dankzij welke eigenschappen krijg jij zoveel voor elkaar?

'Lange adem, enthousiasme, betrokkenheid. Ik doe al die activiteiten met hart en ziel. Dat zien mensen. Ik ben ook geïnteresseerd in wat musici maken. En in de verhalen er omheen. Wat dat betreft vond ik Cees Schrama echt geweldig, die kon zo goed vertellen. In Casey's Column in *Muziekwereld* vertelde hij wat hij zoal meemaakte. Wat er allemaal achter de schermen gebeurde. Dat vind ik leuk, net als de muziek zelf. Want als je niet van muziek houdt moet je dit werk helemaal niet willen doen.'

CV Anita Verheggen (15 maart 1957, Amsterdam)

Opleiding

- Atheneum A 1969 - 1975
- Studie Geschiedenis aan de Vrije Universiteit 1975 - 1979 (niet afgerond)
- HBO Parttime Opleiding Cultureel Werk Amsterdam 1981 - 1985
- Vervolg HBO opleiding Management in de non-profitsector 1985 - 1987

Werk

- 1976 - 1984 bestuurslid en medewerker van het Algemeen Cultureel Centrum van de VU
- 1983 - 1991 programmeur en voorzitter van de Groepenraad Amsterdamse Popmuziek (onbezoldigd)
- 1984 - 1991 sociaal cultureel werker bij wijkcentra in Diemen en Purmerend
- 1991 - heden beleidsmedewerker en belangenbehartiger bij de Ntb en Kunstenbond
- (2000 start Dutch Jazz Competition, 2007 eerste Dag van de NL Jazz, 2008 start Nationaal Jeugd Jazz Orkest)
- 2011 - 2012 lid van de Sectie Uitvoerende Kunstenaars van Sena
- 2012 - heden toezichthouder bij de Raad van Aangeslotenen van Sena en coördinator van het Sociaal Cultureel beleid van Sena Performers
- (2011 start Sena Performers Muziekproductiefonds, 2018 oprichting Dutch Performers House, 2019 start Upstream: Music, 2020 start Nationaal Podium Plan)